

Ljubljana, na spodnji strani Evrope!

DRAGI SOSEDJE!

Dve leti sta minili, odkar je velika skupina strokovnjakov pripravila strateški prostorski načrt, vizijo urbanističnega razvoja Ljubljane do leta 2025. Podlago za opredelitev strategije in vizije so ti načrtovalci našli v mednarodnih deklaracijah in evropskih listinah, h katerim je pristopila tudi Slovenija.

Med njimi so tudi Konvencija o varstvu evropske stavbne dediščine, Zelena listina o urbanih ambientih in Beneška listina. Zadnja na primer izrecno prepoveduje dozidavo ali spremembo kulturne dediščine in njenega okolja. Zelena listina predvideva ohranjanje zelenih območij v urbanem okolju in prepoveduje sečnjo dreves. Zeleni urbanizem je osnova evropskih smernic za sodobno urbano okolje, ki potrebuje ozelenitev. Drevesa namreč čistijo zrak in nižajo temperaturo v naseljih.

Evropska strategija govori o trajnostnih mestih. Predvideva zmanjšanje prometa in izpušnih plinov v mestnih jedrih in urbaniziranih območjih, uporabo zelene energije in povečanje zelenih površin v mestu. Mest, ki sledijo tej strategiji, je veliko.

Mestna občina Ljubljana se je v praksi odločila za obratno strategijo. Zgoščevanje naselij načrtuje s pozidavo zelenih površin namesto z urejanjem degradiranih območij, s širitvijo vpadnic za lažjo dostopnost mestnega središča povečuje promet in ga z gradnjo garažnih hiš usmerja k staremu mestnemu jedru. Z gradnjo šopkov stolpnic pa spreminja obraz mesta in preprečuje pretok zraka.

Načrtovane novogradnje na območju stadiona za Bežigradom, ki je razglašen za kulturni spomenik, je v nasprotju z večino vsebin mednarodnih deklaracij, katerih podpisnica je tudi Slovenija. S kulturnovarstvenimi pogoji je bila zagotovljena zaščita vplivnega območja kulturne dediščine Plečnikovega stadiona. Zavod za varstvo kulturne dediščine je brez upoštevanja lastnih pogojev izdal soglasje na idejni projekt Botta Management Groupa, a je Ministrstvo za kulturo soglasje razveljavilo. Sledilo pa je dopolnjevanje kulturnovarstvenih pogojev v korist investitorja; na videz še vedno ustvarjajo vtis, da so v skladu z evropskimi listinami, saj določajo, da se v vplivnem območju kulturne dediščine na severni strani stadiona v največji možni meri ohrani zelena površina.

Pogled na zmagovalni projekt nemškega arhitektnega biroja poleg razmeroma sprejemljive rešitve za nove tribune znotraj stadionskega zidu razkriva tudi pozidavo zelenih površin na severni strani stadiona. Od zelenice bi ostala le vrsta dreves. Taka zazidava je tudi v nasprotju z določbami Odloka o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za kulturne spomenike državnega pomena. Po odloku za vplivno območje spomenika velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje obstoječega nepozidanega odprtega prostora in tradicionalne rabe prostora,
- prepoved gradnje in postavitve začasnih objektov na območju obstoječih odprtih prostorov, zlasti zelenic, parkovnih površin in vrtov, razen v primerih, kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in rabo spomenika,
- ohranjanje vedut na spomenik in s ali iz spomenika na okolico.

Tudi osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) skoraj v vsem sledi nagrajeni rešitvi nemškega biroja GMP. Osem objektov v obliki kocke v širino, dolžino in višino meri do dobrih 17 metrov. Pričakovati je, da se bo osončenost Fondovih hiš zmanjšala na nesprejemljivo raven. Sicer izbrana rešitev v celoti ustreza urbanističnim smernicam mestnega urbanista Janeza Koželja. Te smernice namreč to vse dovoljujejo in predstavljajo nezaslišan poseg v zemljišče, ki je vselej bilo del naselja, odtegotvanje svetlobe, odvzem prostora za otroško igro ter grob poseg v kulturno dediščino.

Kljub temu, da naj bi bila Vodovodna cesta območje umirjenega prometa, je pred osnovno šolo še vedno predviden eden od uvozov in izvozov iz podzemnih garaž. Vse to lahko najbolj nazorno vidite na načrtih na spletni strani www.iztepac.net. Za uresničitev vseh teh načrtov bi bilo treba tudi kanalizacijski zbiralnik s premerom več kot dva metra prestaviti pod Koroško ulico in razriti pravkar postavljeno otroško igrišče z najsodobnejšimi igrali pred Osnovno šolo dr. Vita Kraigherja. Izkop na tem mestu in sečnja dragocenih dreves bi pomenila uničenje dobršnega dela parka. Prestavitev ogromne kanalizacijske cevi in rušenje zaklonišča pa bi lahko starim stavbam, zgrajenim na produ, prinesla nepredstavljive posledice.

Več kot očitno je, da obnova Plečnikovega stadiona za Bežigradom in osnutek OPPN nista v skladu s strategijo razvoja trajnostnih mest. Rešitve so ad hoc in kratkovidne. V skladu z Arhuško konvencijo bi bilo treba pred postopkom oziroma preden je mestna občina vložila parcelo 312 v družbo BŠP prebivalce vprašati, kako si želijo živeti, oziroma ali menijo, da se jim bodo življenjski pogoji s pozidavo zelenice pred hišami dejansko izboljšali, kot meni investitor. Mestna občina bi tako upoštevala evropske norme, ki veljajo za spremembe prostorskega načrta, kjer so občani neposredno prizadeti. Namesto tega lahko na spletni strani mestne občine preberemo, da je investitor v postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja. To je zavajanje javnosti in pritisk na stanovalce, kar je v nasprotju z evropskim pravnim redom, saj OPPN sploh še ni bil javno razgrnjen, kaj šele sprejet. V resnici je pot do gradbenega dovoljenja ob teh nejasnostih in neuskkljenostih še dolga.

Zelene površine oziroma vrtovi na severni strani stadiona so že od same gradnje Fondovih hiš sestavni del naselja in stanovalci vztrajamo, da tako tudi ostane. Fondovo naselje je eden redkih primerov naselja z elementi vrtnega mesta in ga je treba v celoti ohraniti kot kulturno dediščino. Namesto vrtov bi bila sprejemljiva rešitev le še zelenica v razparcelaciji vrtov z ohranitvijo paviljonov, dreves in poti. Veseli nas, da vedno več strokovnjakov deli mnenje prebivalcev o evropskih normah glede ureditve urbanega okolja in ohranjanja kulturne dediščine.

Za prenovo stadiona je bilo ustanovljeno podjetje Bežigrajski športni park. Ne gre za javno-zasebno partnerstvo, kot se rad javno pohvali predsednik Olimpijskega komiteja, ampak za navadno gospodarsko družbo z omejeno odgovornostjo, v kateri sta med družbeniki tudi mestna občina in olimpijski komite. Zaradi nepravilnosti, dvomov o finančnih zmožnostih investitorja in zaradi izteka roka za pridobitev dovoljenj smo mestnemu svetu že predlagali likvidacijo družbe v skladu z družbeno pogodbo.

V skladu s temeljno listino in sklepi zborov prebivalcev ter v skladu z evropskimi normami in direktivami bomo stanovalci uporabili vse možnosti, da preprečimo pozidavo zelenih površin, sečnjo dreves na zelenici in drevoreda ob Vodovodni cesti ter gradnjo uvozov in izvozov iz parkirnih garaž na šolskih poteh. Prebivalci smo ogorčeni zaradi kršenja evropskega pravnega reda na področju soodločanja prebivalcev glede ohranitve kulturne dediščine in nameravane pozidave zelenih površin, sečnje dreves v urbaniziranem okolju ter kaotične spremembe prometnega režima.

Ker so naše pobude pri mestu doslej naleteli na gluha ušesa in ker kaže, da je najbolj zanesljiva pot za ohranitev prvotnega Fonda ureditev lastništva parcel v njem - skoraj vsa dvorišča in zelenice so še vedno v lasti mesta, zemljišče pod nekaterimi hišami pa v lasti Slovenskih železnic - boste predvidoma prihodnji teden dobili podrobnejšo obrazložitev in obrazec za podpis pooblastila, s katerim bi začeli nepravdni postopek za določitev pripadajočih zemljišč.

V imenu koordinacijskega odbora:

Peter Rondaj, univ.dipl.org.kult.življenja

Ljubljana, 20. 9. 2009

WWW.IZTEPAC.NET

